

Karin Sjöberg
Verksjurist
010-168 05 92
Karin.Sjoberg@Elsakerhetsverket.se

2020-12-01

Dnr 20EV5420

Er ref/Dnr
UD2020/11744/HI

Utrikesdepartementet

Remiss av utredningen Enhetlig och effektiv marknadskontroll (SOU 2020:49)

Elsäkerhetsverket har tagit del av rubricerad remiss och tillstyrker i huvudsak utredningens förslag.

Elsäkerhetsverket lämnar följande synpunkter.

Föreslagna förändringar i sektorslagstiftning – avsnitt 1.4, 1.20, 1.25, 1.26, 1.54, 1.64, 1.65, 1.69

Elsäkerhetsverket tillstyrker de ändringar som föreslås gällande elsäkerhetslagen, lagen om leksakers säkerhet, radioutrustningslagen, elsäkerhetsförordningen, förordning om leksakers säkerhet och radioutrustningsförordningen.

I lag (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet bör även 3 § punkten 2 upphävas, eftersom all marknadskontroll av utrustning sker inom ramen för EU:s marknadskontrollförordning. Det finns därför inget behov av att reglera tillsynsmyndighetens tillgång till utrustning (för kontroll). Även bemyndigandet rörande ersättning för kostnader i 5 § bör kunna upphävas då bestämmelser om ersättning föreslås i 17 § förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning. Regeringen behöver dock ha kvar bemyndigandet fram tills myndighetsföreskrifter om ersättning har upphävts, se nedan.

I förslag till förordning om ändring i förordningen (2016:363) om elektromagnetisk kompatibilitet (avsnitt 1.64) föreslås en ny paragraf 15 a. Denna bestämmelse bör vara överflödig eftersom de paragrafer som bestämmelsen hänvisar till (16-22 §§) ska upphävas enligt förslaget och därmed inte finnas kvar. Vi noterar även att bemyndigandet i 10 § punkten 7 bör vara överflödig då bestämmelser om ersättning föreslås i 17 § förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning. Elsäkerhetsverket behöver dock ha kvar bemyndigandet fram till dess nu gällande myndighetsföreskrifter har upphävts (se 6 kap. [Elsäkerhetsverkets föreskrifter \(2016:3\) om elektromagnetisk kompatibilitet](#)).

Antalet marknadskontrollmyndigheter – avsnitt 8.2.1

Elsäkerhetsverket har inga synpunkter på de förslag till förändringar av marknadskontrollansvaret som föreslås i utredningen. Vi delar dock inte utredningens rekommendation om att på sikt införa ett mer centraliserat system för marknadskontroll. Skälen för detta är följande.

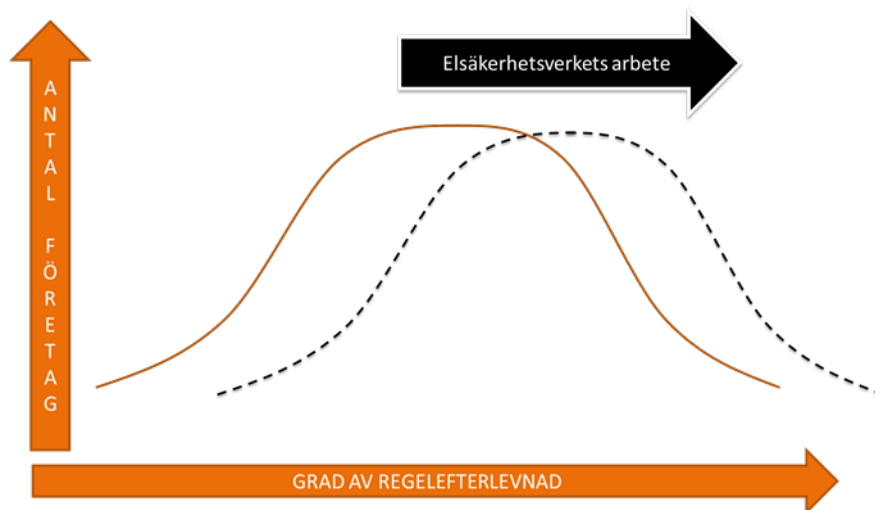
Elsäkerhetsverkets verksamhet bygger på att vi måste arbeta brett för att uppnå en god elsäkerhet och störningsfrihet. För att uppnå detta har vi identifierat tre delar, som sinsemellan har inbördes samband.

- Säkra och fungerande anläggningar och produkter.
- Tillräckligt medvetande hos allmänheten.
- Rätt kompetens hos yrkesfolk och branschaktiva.

Idag arbetar myndigheten med stödjande och kontrollerande verksamhet som omfattar hela kedjan från den som tillhandahåller en produkt - den som utför installationen - den färdiginstallerade anläggningen – till den slutliga användningen av produkten. Med detta helhetsperspektiv kan vi uppnå samordningseffekter mellan olika kompetenser, resurser och erfarenheter som finns inom Elsäkerhetsverket.

Marknadskontroll är ingen löpande band-verksamhet utan bygger på en noggrann omvärldsanalys och en förmåga att snabbt kunna ändra fokus utifrån vad som händer i samhället. En viktig pusselbit är myndighetens förmåga att välja rätt verktyg mot rätt aktör.

Vi tänker oss att aktörernas vilja och förmåga till regelefterlevnad följer en normalfördelningskurva, en klockkurva, där den vänstra delen av kurvan symbolisera tillverkare och importörer som inte alls vill följa regler eller ta till sig kunskap om reglerna. Den högra delen av kurvan är de som är väl insatta i reglerna och anstränger sig för att följa dessa. Dessa är viktiga förebilder som vi kan ha hjälp av i vårt arbete. Den stora gruppen aktörer, i mitten, vill göra rätt men har kanske begränsad kunskap eller otillräckliga rutiner för att lyckas helt.

Vi på Elsäkerhetsverket ser det som vår uppgift att förbättra kunskap och utförande hos så många aktörer som möjligt, alltså driva utvecklingen åt höger i diagrammet.

Ibland är dialog, utbildning och informations-spridning mycket verksamt, ibland är hårdare myndighetsutövning genom bindande beslut och utkrävande av vite eller sanktionsavgifter nödvändigt. Det finns stora fördelar med att kombinera den vägledande och stödjande verksamheten med marknadskontrollen. Vi kan vara flexibla när det gäller vilka verktyg som ger bäst effekt i varje enskilt fall, det är så vi når framgång med vår verksamhet. Vår vägledande verksamhet gäller rådgivning runt lagstiftning och regelefterlevnad i allmänhet, aldrig rörande specifika produkter då det kan leda till intressekonflikt om det senare visar sig att produkten blir föremål för ytterligare tillsyn, till exempel vid ett olycksfall.

Vi anser att det är viktigt att bibehålla sakkompetens där marknadskontrollen utförs. Det är marknadskontrollen som är grindvakt för vad som kan anses som tillräckligt säkert. Genom att expertmyndigheterna har ansvar för marknadskontroll inom sitt expertområde kan myndighetens expertkunskaper även återföras till marknaden genom deltagande i framtagandet av produktstandarder. Den tekniska kompetensen att avgöra säkerheten hos en produkt och inte bara

standardefterlevnad är mycket värdefull i de fall de ekonomiska aktörerna har frångått standard till förmån för nya modernare tekniska lösningar. En hög kompetensnivå gynnas av att arbeta med hela kedjan inom samma myndighet och inte enbart marknadskontroll.

Vi delar utredningens bedömning om att den allt mer komplexa marknaden kräver nya metoder för marknadskontroll. Det är dock möjligt att både utveckla och samordna myndigheternas metodarbete utan att skapa en central marknadskontrollmyndighet. Genom ökade resurser och tydliga instruktioner kan ett sådant arbete drivas av Marknadskontrollrådet eller det nationella samordningskontoret, samtidigt som de fördelar som finns med en decentraliserad marknadskontroll kan bibehållas. Det är också viktigt att komma ihåg att produkter och metoder inte står i motsatsförhållande. Metoderna behövs enbart för att hålla marknaden fri från farliga produkter.

På flera ställen i avsnitt 8.2 lyfts argumentet att det blir enklare för ekonomiska aktörer att få en överblick om vilka myndigheter som arbetar med marknadskontroll om ansvaret centraliseras. Detta är ett problem som mycket enkelt kan lösas genom informationsgivning (exempelvis från det centrala samordningskontoret/Marknadskontrollrådet) och kan därför aldrig vara ett argument för att centralisera marknadskontrollsvksamheten. Redan i nuläget har myndigheterna ett servicekrav gentemot allmänheten och borde kunna hänvisa ekonomiska aktörer till andra myndigheter som kan bli aktuella för aktörens produkt. Normalt sett är det dock inte funktionen marknadskontrollmyndighet som aktören söker utan rådgivning gällande regelefterlevnad.

Straff eller sanktioner – avsnitt 10.5.2

Elsäkerhetsverket välkomnar de ändringar som föreslås om att ersätta vissa straffbestämmelser vid överträdelse av bestämmelser med produktrelaterade krav med administrativa sanktionsavgifter.

Strikt ansvar vid sanktionsavgift – avsnitt 10.5.3

Elsäkerhetsverket tillstyrker utredningens förslag om att införa ett strikt ansvar för sanktionsavgifter. Som utredningen själv lyfter (se s. 509) finns dock en påtaglig risk för att ekonomiska aktörer inte kommer att informera marknadskontrollmyndigheterna om de produkter som man har skäl att tro utgör en risk (se exempelvis 4 kap. 8 § [Elsäkerhetsverkets föreskrifter 2016:1 om elektrisk utrustning](#)). Detta, tillsammans med det faktum att ett av syftena med EU:s marknadskontrollförordning är att inrätta en ram för samarbete med de ekonomiska aktörerna (se artikel 1.2 i förordningen), medför att det bör finnas en möjlighet för

marknadskontrollmyndigheterna att helt eller delvis sätta ned en sanktionsavgift när en ekonomisk aktör uppfyllt sin samarbetskyldighet. Detta bör framgå av 20 § lag med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning, alternativt av propositionstexten.

I detta ärende har generaldirektör Anders Persson beslutat. Verksjurist Karin Sjöberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen av ärendet har även inspektörerna Katarina Olofsson och Margareta Willbergh deltagit.

Elsäkerhetsverket

Anders Persson